

τρόπο αυτό, άρχισαν να γράφονται γραμματικές περιγραφές και για τις υπόλοιπες ντόπιες γλώσσες της Ευρώπης. Η γλώσσα όμως που επικρατεί και διδάσκεται στα σχολεία είναι η Λατινική.

Παράλληλα συνεχίζεται η φιλοσοφική παράδοση, ιδιαίτερα από τους Γάλλους φιλόσοφους του Port Royal, που υποστηρίζουν με νέα επιχειρήματα τη θεωρία ότι η γλώσσα αντανακλά τη σκέψη και ότι πίσω από την επιφανειακή και τυχαία ποικιλία των διαφόρων γλωσσών υπάρχει η καθολική γραμματική. Δηλαδή, η γραμματική, της οποίας τα στοιχεία και οι κατηγοριοποιήσεις έχουν καθολική ισχύ.

4ε. Η ιστορικοσυγκριτική γλωσσολογία

Όταν στο τέλος του 18ου αιώνα ανακαλύφθηκαν τα Σανσκριτικά και οι μελέτες του Panini, φιλόλογοι όπως ο Άγγλος Daniel Jones και άλλοι πρόσεξαν ότι ανάμεσα στα Γοτθικά (αρχαία γερμανικά), τα Σανσκριτικά, τα Αρχαία Ελληνικά και τα Λατινικά υπήρχαν χτυπητές ομοιότητες και ηχητικές αντιστοιχίες. Π.χ., σε κάποιες βασικές λέξεις το ελληνικό *p* αντιστοιχεί συστηματικά με λατινικό *p*, σανσκριτικό *p* και γοτθικό *f* (ελλ. *podos*, λατ. *pedis*, σανσκρ. *padas*, γοτθ. *footus* (σημερινό αγγλικό *foot*), το ελληνικό *b* αντιστοιχεί με το λατινικό και το σανσκριτικό *b* και με Γοτθικό *p*, το ελληνικό *ph* αντιστοιχεί με λατινικό *f*, σανσκριτικό *bh* και γοτθικό *b* κ.λπ. Οι αντιστοιχίες αυτές δεν ήταν δυνατό να αποδοθούν σε σύμπτωση αλλά ούτε και σε δανεισμό από τη μια γλώσσα στην άλλη, γιατί η απόσταση μεταξύ των χωρών στις οποίες αναπτύχθηκαν οι γλώσσες αυτές ήταν πάρα πολύ μεγάλη, αλλά και γιατί το είδος των λέξεων που παρουσίαζαν τις αντιστοιχίες ανήκει σε λέξεις καθημερινές και απαραίτητες τις οποίες κάθε γλώσσα διαθέτει και γιαυτό δεν τις δανείζεται. Παρουσιάστηκε, λοιπόν, η ανάγκη να βρεθεί μια ικανοποιητική εξήγηση για το φαινόμενο αυτό. Η πιο πειστική ερμηνεία που δόθηκε ήταν ότι οι γλώσσες αυτές είναι συγγενικές. Ότι δηλαδή όλες κατάγονται από μια και την ίδια μητέρα γλώσσα, την Πρωτο-ινδοευρωπαϊκή.

Από τις παρατηρήσεις αυτές ξεκίνησε η μελέτη των κλασικών αλλά και των νεότερων γλωσσών, και η θεωρία της γενετικής μεταξύ τους σχέσης. Φυσικά, ο βαθμός συγγένειας διαφέρει από περίπτωση σε περίπτωση. Έτσι, τα Αγγλικά δείχνουν περισσότερη συγγένεια με τα Γερμανικά απότι με τα Ρωσικά. Στην πρώτη περίπτωση έχουμε γλώσσες αδερφές, ενώ στη δεύτερη ξαδέρφες. Τα Ρωσικά και τα Κινέζικα δεν εμφανίζουν καμία γενετική συγγένεια. Με τον τρόπο αυτό, διαμορφώνεται η θεωρία της γλωσσικής οικογένειας, η οποία αναπαριστάται με το σχεδιάγραμμα του γλωσσικού γενεαλογικού δέντρου.

Για να αποδειχθεί ο βαθμός συγγένειας ανάμεσα σε δυο ή περισσότερες γλώσσες, έπρεπε να μελετηθούν αυστηρά οι φωνητικές αντιστοιχίες. Με τον τρόπο αυτό, αναπτύσσεται μια αυστηρή μεθοδολογία η οποία βασίζεται σε προσεκτική παρατήρηση γλωσσικών δεδομένων απόπου εξάγονται εμπειρικά οι φωνητικές αντιστοιχίες, που παίρνουν τη μορφή νόμων (φωνητικοί νόμοι). Οι νόμοι αυτοί περιγράφουν την αλλαγή που υπέστη ένας φθόγγος, από ένα προηγούμενο χρονικό στάδιο (τη

μητέρα γλώσσα) στο επόμενο (θυγατρικές γλώσσες).

Η ιστορικοσυγκριτική γλωσσολογία έχει να επιδείξει τρία σημαντικά επιτεύγματα στον κλάδο της γλωσσολογίας γενικότερα:

α) Εγκαθίδρυσε μια αυστηρά εμπειρική μέθοδο γλωσσικής περιγραφής χάριν στην οποία η μελέτη της γλώσσας καθιερώνεται πια σαν επιστήμη.

β) Με την ιδιαίτερη προσοχή που έδωσε στους φθόγγους της γλώσσας, κατηύθυνε την προσοχή και προς την προφορική μορφή της, όχι μόνο τη γραπτή, και κυρίως

γ) Ερμήνευσε την ιστορική εξέλιξη της γλώσσας σαν κάτι το φυσικό και συστηματικό που διέπεται από νόμους της φύσης, κι έδειξε ότι, αντίθετα με τη γνώμη των Αλεξανδρινών, η γλωσσική αλλαγή δεν είναι γλωσσική φθορά.